

Oplæg – foretræde for Folketingets arbejdsmarkedsudvalg den 26.3.2008

Emne: Bortfald af kontanthjælpen til ægtepar, der sammenlagt har modtaget kontanthjælp i to år efter de er blevet gift, hvis de ikke kan dokumentere mindst 300 timers ustøttet arbejde indenfor de sidste 24 måneder.

Formål med foretræde: Ophævelse af reglen. Alternativt en ændring af reglen, således administrationen mindskes.

Problemstillinger

1. Tung administration

- Manuel optælling af tidspunkt for overgang til regelsættet (2 års sammenlagt hjælp) Der påbegyndes først en ny 2-års periode, når ingen af ægtefællerne har modtaget hjælp i sammenlagt 2 år. Der findes ingen elektroniske optællingsmuligheder.
Eksempel: Ægtepar søger kontanthjælp 1.2.2008. Der tælles herefter op: Ægteparret er gift i 1995. Parret har modtaget hjælp fra 1.9.2000-28.2.2001 (6 mdr.), 8.1.2003-31.1.2004 (11 mdr.), 1.12.2005-1.4.2006 (5 mdr.). Ved ansøgning den 1.2.2008 konstateres, at ægteparret har modtaget hjælp i sammenlagt 22 mdr. Parret overgår til regelsættet pr. 1.4.2008. De varsles, men da de skal varsles med bortfald sendes er forventet bortfalddato den 31.8.2008.
- Opfølgning, når bortfaldstidspunktet udskydes grundet optjente timer eller ”døde perioder (f.eks. sygedage/barsel/under afklaring af arbejdsevnen).
Eksempel: Ægtefælle skal have udskudt sin forventede bortfalddato pr. 1.2.2008 grundet 45 sygedage. Bortfalddato udskudt til den 1.4.2008. Ved forespørgsel til Jobcentret oplyses i marts måned, at pgl. siden sidste opgørelse har haft yderligere 20 sygedage. Ydelsescentret foretager en beregning. I udskydelsen til 1.4.2008 er der sket udskydelse med to måneder, men borger har ”kun” anvendt 45 dage af de to måneder (= 60 dage). Der er dermed 15 dage tilbage. Da ægtefællen har været syg i 20 dage, betyder det, at bortfalddatoen alene udskydes med 1 måned – dvs. til den 1.5.2008. Der skal herefter laves ny opgørelse.
- Manglende overførsel af oplysninger i relation til 300-timers reglen, når et ægtepar skifter kommune.
Når et ægtepar søger hjælp og tidligere har boet i anden kommune, bør tidligere kommune kontaktes ift. hjælpsperioder, evt. ”døde perioder”, kopi af evt. udsendt varslingsbrev og dermed oplysninger om overgangsdato og forventet bortfalddato.
- Hvis ingen af ægtefællerne opfylder timetallet, mister den ægtefælle, der er længst fra arbejdsmarkedet sin hjælp. Skulle den ene ægtefælle, der har mistet sin kontanthjælp, på ny generhverve sig ret til kontanthjælp, så bortfalder kontanthjælpen for den anden ægtefælle.
Eksempel: Et ægtepar overgår til regelsættet pr. 1.2.2008. Ingen af ægtefællerne opfylder beskæftigelseskravet. Den ene ægtefælle tilhører matchkategori 2, mens den anden tilhører matchkategori 4. Ægtefællen i matchkategori 4 er imidlertid på barsel og hendes kontanthjælp kan dermed ikke bortfalde. Dette betyder, at manden kontanthjælp bortfalder. Kvinden har i alt 50 ugers barsel. Hendes barsel ophører

pr. 1.8.2008. Kommunen gør op, at hun har ret til at få forlænget bortfaldstidspunktet med 50 uger – dvs. hendes forventede bortfaldstidspunkt bliver 1.8.2009. Såfremt det viser sig på det tidspunkt, at hun ikke har kunnet dokumentere 300 timers ustøttet arbejde, vil hendes kontanthjælp bortfalde, idet hun er længst fra arbejdsmarkedet, hvorimod manden på ny vil kunne oppebære kontanthjælp.

2. Uklar lovgivning og manglende retssikkerhed for borger

Ankestyrelsen har underkendt Arbejdsdirektoratets vejledning, således at ægtepar, hvor den ene er i ordinært arbejde og ikke har modtaget kontanthjælp ikke af Ankestyrelsen vurderes at være omfattet af regelsættet. Dette har medført, at Arbejdsdirektoratet har udsendt orienteringsbrev om, at ægtepar, hvor den ene ægtefælle modtager:

Arbejdsløshedsunderstøttelse, sygedagpenge, revalidering, ledighedsydelse, særlig ydelse eller lønindtægt fra ordinært arbejde **og** ikke selvstændig modtager kontanthjælp ikke er omfattet af regelsættet.

Det rejser følgende spørgsmål:

- Hvad betyder Arbejdsdirektoratets formulering med, at disse ægtepar ikke er omfattet af regelsættet? Betyder det, at ægtefællerne hver for sig skal have modtaget kontanthjælp i sammenlagt 2 år for, at de bliver ramt af reglen?
- Hvad hvis ægtefællen på arbejdsløshedsunderstøttelse er sygedagpenge enkelte måneder har fået suppleret deres understøttelse eller sygedagpenge med kontanthjælp – er de så omfattet af regelsættet?
- Hvad med ægtepar, hvor den ene modtager kontanthjælp og den anden er ansat med løntilskud og ikke modtager supplement. Er de omfattet?
- Hvad med ægtepar, hvor den ene modtager kontanthjælp og den anden har løn fra et fleksjob – er de omfattet?

Uklarheden betyder, at de forskellige kommuner fastlægger egne fortolkninger og dermed kan borgere blive behandlet uens afhængig af hvilken kommune, de bor.

3. ”Urimeligheder”

- En ægtefælle, der ikke kan arbejde – f.eks. under afklaring af arbejdsevnen eller som match 5, rammes ikke selv af reglen. Derimod kan den anden ægtefælle blive ramt af regelsættet. Dette betyder, at ægteparret oplever, at de fremover skal klare sig for den andens kontanthjælp.
- En ægtefælle, der ikke vurderes at kunne påtage sig arbejde og dermed ikke være tilmeldt som arbejdssøgende, skal alligevel dokumentere 300 timers ordinært ustøttet arbejde, hvis han/hun tilhører matchkategori ”4”. Dette kan betyde, at den pågældende ægtefælle ikke kan deltage i et forløb, der har til formål at bedre vedkommendes muligheder for på et tidspunkt at kunne stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Pgl. føler sig i stedet presset til at tage få timers arbejde for at skaffe sig timetallet. På sigt er dette medvirkende til, at mulighederne for fast, ordinært arbejde mindskes.
 - Der er i den forbindelse behov for generel afklaring af, hvornår en borger skal matches som ”5” eller som ”4”. Hidtil har man i visse kommuner alene matchet i ”5”, hvis en borger slet ikke kan deltage i noget. Såfremt den samme borger påbegynder et forløb, ændres match typisk til ”4”. Dette betyder, at der er en række meget svage borgere, der er matchet som ”4” og dermed rammes af 300-timers reglen.

- Såfremt en ægtefælle har mistet hjælpen og efterfølgende forsøger at skaffe sig arbejde, så fradrages denne ægtefælles hjælp fuldt ud i den anden ægtefælles kontanthjælp. Dette kan mindske motivationen for at påtage sig et arbejde.

Eksempel:

*Begge ægtefæller ville være berettiget til forsørgertakst. Manden har mistet kontanthjælpen. Hustruen modtager fortsat kontanthjælp. Manden har skaffet sig nogle timers arbejde. Tjener i en måned kr. 9.000,- før skat.
Ifølge de almindelige fradragsregler vil indtægten fra mandens arbejde alene blive fratrukket i hustruens kontanthjælp i det omfang denne løn oversteg mandens eget fiktive kontanthjælpssats på følgende måde:*

	Mand	Hustru
Kontanthjælp	(12.249)	12.249
Løn efter timefradrag	9.000	0
Fradrag i hustrus hjælp	3.249 →	3.249
= Indtægt	9.000	9.000

Beregning efter nuværende regler:

	Mand	Hustru
Kontanthjælp	0	12.249
Løn efter timefradrag	9.000	0
Fradrag i hustrus hjælp	9.000 →	9.000
= Indtægt	9.000	3.249

- Et ægtepar, hvor den ene har mistet hjælpen, stilles økonomisk dårligere end ægtepar på starthjælp, da de fortsat er omfattet af loftsnedsettelse og ægtefællenedsættelse.

4. Manglende edb-støtte

Kommunedatas udbetalingsystem, KMD-Aktiv, optæller ikke perioder med kontanthjælp og adviserer, når der skal sendes varslingsbrev. Der overføres heller ikke udbetalingsoplysninger, fra en kommune til en anden.

Det foreslås, at reglen afskaffes, da den stiller de berørte familier i en økonomisk meget fortvivlet situation. Vi ved, at personer på starthjælp er fattige. Disse familier bliver endnu fattigere. Disse familier kan være nødt til at flytte i en lille eller dårlig bolig. Familierne vil højst have råd til tag over hovedet og mad (billig) på bordet. Aktiviteter vil blive skåret væk. Børnene fra disse familier vil ikke kunne deltage i aktiviteter sammen med jævnaldrende. De vil have svært ved at tage en ungdomsuddannelse af økonomiske årsager (køb af ordbøger og lommeregner). Har sværere ved at bevare kontakt til kammerater, da de måske ikke har pc og dermed ikke kan anvende MSN/Facebook.

Såfremt det politiske flertal ønsker dette, vil vi opfordre til, at reglen ikke finder anvendelse på ægtefæller, der tilhører matchkategori 4 og 5. Disse personer, skal i stedet støttes via andre tilbud i kommunerne, således de forhåbentligt på et tidspunkt vil kunne komme på arbejdsmarkedet eller alternativt blive afklaret i forhold til førtidspension.

Under alle omstændigheder bør regelsættet gennemgås på ny, således tvivlsspørgsmålene kan afklares. Dette vil under alle omstændigheder betyde, at lovgivningen tages op på ny således det bliver entydigt, hvilke ægtepar, der omfattes af regelsættet. Præciseringen vil efter HK's

vurdering ikke kunne ske via ny vejledning, idet det er hele regelsættet, der bør gennemgås for at sikre, at lovtæksten bliver entydig. Det anbefales, at regelsættet fjernes indtil der er sket en ny politisk behandling af regelsættet. Efter HK's vurdering bør dette ske med henblik på at sikre borgernes retssikkerhed, så borgerne behandles lige.

Forslag, der kan lette administrationen:

- Udbetalingssystemet skal optælle hjælpsperioder, således der kommer et avis, når et ægtepar har modtaget hjælp i sammenlagt to år efter de er blevet gift. Optællingen skal foretages, således hjælpsperioder i tidligere kommuner også indgår. Retssikkerheden kan tilgodeses ved, at borgeren giver samtykke til, at disse oplysninger indhentes.
- Udbetalingssystemet henter oplysninger om timer fra ordinært, ustøttet arbejde og systemet beregner på baggrund heraf, hvornår bortfald tidligst kan finde sted.
- Hjælpen bortfalder alene, når der er udbetalt kontanthjælp i to *sammenhængende år*.
- Der påbegyndes en ny to års periode, når et ægtepar har været selvforsørgende i mindst 6 sammenhængende måneder (svarer til regelsættet for ægtefællededsættelse og loftsnedsetsættelse)

Lene Fonnesbæk